

EEN BELANGRIJK STUKJE OUD VELUWSCH BOSCH VOOR ALTIJD BEHOUDEN

door

J. H. JAGER GERLINGS.

Op een onlangs gehouden openbare veiling heeft de Stichting „Het Geldersch Landschap” de hand weten te leggen op eenige aaneengesloten perceelen bosch en heide bij Garderen ter gezamenlijke grootte van ± 23 hectaren.

Deze aankoop is uit wetenschappelijk oogpunt voor onzen boschbouw van groot belang, al is de oppervlakte van het bosch bestaande gedeelte, genaamd „de Wilde Kamp”, slechts gering, n.l. $\pm 7\frac{1}{2}$ hectare. Het geldt hier echter een van de overblijfselen van het *rijke* type van het Oud-Veluwsche bosch.

Het staat wel vast, dat de eerste nederzettingen op de Veluwe (en elders) in voor-historischen tijd plaats hadden op de meest vruchtbare plekken te midden van de destijds geheel met bosch bedekte omgeving. Naarmate die nederzettingen zich uitbreidden werd het bosch rondom geroid en zoo kwam het dorp te liggen te midden van bouwland, dat echter omsloten bleef door een krans van hout, dat later als hakhout werd geëxploiteerd. Deze strook bosch vormde een natuurlijke afscheiding tusschen de, op meer vruchtbaren grond, aangelegde cultuurgronden en het, in het algemeen minder vruchtbare, „gemeene” veld, waarop het oorspronkelijke bosch geleidelijk tot heide met struiken is gedegradeerd en dat als schapenweide dienst deed.

Van het rijkere type bosch zijn in Garderen alleen fragmenten over in den vorm van een, op veel plaatsen onderbroken, houtwal. Een uitzondering hierop maakt evenwel „de Wilde Kamp”, die een groot, afgerond fragment vormt.

Voorloopig plantensociologisch onderzoek heeft aangetoond, dat „de Wilde Kamp” juist de overgang vormt van het rijkere en het armere boschtype. In een gedeelte er van wijst de aanwezige flora er op, dat we hier met het droge eiken-haagbeuken bosch, het Querceto-Carpinetum Stellarietosum hebben te doen, terwijl dit naar de heide toe geleidelijk overgaat in het armere eiken-berkenbosch, het Querceto-Betuletum en dit weer in het degradatie stadium er van, het Calluneto-Genistetum.

Wanneer het de Stichting gelukt de gelden voor dezen aankoop bijeen te krijgen, zal het thans aanwezige hakhoutbosch zich geleidelijk weer tot opgaand bosch kunnen ontwikkelen en zal in de toekomst een uit wetenschappelijk oogpunt bijzonder belangrijk object zijn verkregen, n.l. een voorbeeld van het droge eiken-haagbeukenbosch op hoogen Veluwschen grond. Zulke voorbeelden zijn zeer schaars,

omdat dit boschtype bijna overal in bouwland werd omgezet.

Het is daarom te hopen, dat bij het Geldersch Landschap (postr. 150284) ook van boschbouwkundige zijde veel bijdragen zullen binnen komen.

UIT DE DAGBLADEN.

(Vervolg van bldz. 60.)

de arme zand- en duingronden niet voor den landbouw kunnen worden gebruikt, vrijwel alle loofhoutbosschen, de kostbaarste uit een oogpunt van natuurschoon. En dat in een land als Nederland, dat zijn boschpercentage per hoofd der bevolking reeds zag dalen tot het geringste van Europa's vasteland.

Erkend dient te worden dat de regeering den voorzorgsmaatregel nam, dat werkverschaffingssubsidie niet wordt verleend voor objecten, bij welker behoud in den tegenwoordigen staat het natuurschoon op evidente wijze is betrokken. Maar het staat ook wel vast, dat met deze beperking het euvel der ontbossching niet te keeren is. Het gaat in den regel niet om groote objecten, meestal maar om een enkel boschperceel tegelijk, de slechting van enkele wallen; zeer vaak kan men niet zeggen, dat het behoud van ieder op zichzelf een wezenlijk belang voor het natuurschoon vormt. Toch wordt door deze druppelsgewijze, maar gestadig voortgaande boschvernietiging het landschap met doodelijke zekerheid vervlakt en ontsierd.

De werkloosheid is de groote zorg van het oogenblik en kan dit niet te veel zijn. Maar toch hoede men zich aan een tijdelijken nood, hoe nijpend ook, het offer te brengen van waarden voor de volksgemeenschap, dié ver rijken over perioden van economischen opgang en neergang heen en die nooit meer te herstellen zijn.

Zal men ook door deze jaren van depressie heen ons land niet zoo moeten bewaren, dat het aantrekkelijk blijft om te bewonen? Moet niet worden gezorgd, dat de toch reeds schaarsche natuurterreinen en ontspanningsoorden, vooral voor de groeiende stedelijke bevolking, behouden blijven? Herhaaldelijk wijst men op het groote belang van de vreemdelingenindustrie, het toerisme met de vele daarop steunende bedrijven. Maar men kan niet verwachten den landgenoot in eigen land te houden tijdens zijn vacantie om van het trekken van buitenlanders maar geheel te zwijgen. — als men dit land steeds meer van zijn natuurlijken tooi ontrooft. Het is ook niet verantwoord, om dat deel van de houtvoorziening, dat steeds door onze eigen bosschen kon worden behartigd, te verwaarloozen. Inzonderheid in tijden van internationale verwickelingen — en men weet niet hoe spoedig deze voor de deur kunnen staan — eischt onze economische weerbaarheid, dat wij althans eenigen tijd onze kolenmijnen en sommige bedrijven van hout kunnen blijven voorzien. Daarom kunnen wij ook de gewone productie-bosschen, al munten deze niet altijd uit door sprekend natuurschoon, niet missen.

Het Nederlandsche boschbezit is reeds teruggedrongen tot een minimum, dat niet verder kan worden ingekrompen zonder volksbelangen van de eerste orde onherstelbaar te schaden.

Met verdere ontbossching is bovendien noch het vraagstuk der werkloosheid, noch dat der landbouwvestiging van beteekenis te verlichten, laat staan op te lossen.

In de tegenwoordige tijdsomstandigheden heeft de staat het voor een goed deel in zijns macht om zonder verbodsbepalingen verdere boschvernietiging binnen zeer enge grenzen terug te brengen. Practisch zou reeds zeer veel worden bereikt, indien geen landbouwcrisissteun voor op te ontbosschen gronden te teelen gewassen werd verleend en indien geen geldelijke steun voor werkzaamheden die uit ontbossching voortvloeien, zou worden verstrekt. Misschien zijn er ook andere doeltreffende maatregelen te nemen, maar in ieder geval is bescherming van het Nederlandsche boschbezit dringend noodzakelijk.